

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět fyzika vede žáky k systematickému poznávání fyzikálních faktů, jejich vzájemných souvislostí, k získávání a využívání osvojených poznatků a dovedností při řešení fyzikálních problémů, úloh, při objasňování podstaty a příčin fyzikálních jevů v přírodě, v každodenním životě i v technické praxi. Rozvíjí a upevňuje dovednosti objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy, vyvozovat z experimentů závěry a směřuje k vytváření otevřeného, kritického myšlení i logického uvažování. Učí žáky osvojovat si základní fyzikální pojmy a odbornou terminologii.

Časové vymezení předmětu

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku s následující hodinovou dotací, v 6. ročníku po jedné hodině a v 7., 8. a 9. ročníku po dvou hodinách.

Laboratorní řád fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka i vyučujícího závazné.

Organizační vymezení předmětu

Ve výuce se užívají formy a metody práce podle charakteru učiva a vzdělávacího cíle:

- výklad učitele, demonstrace pokusů a následná diskuse
- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- samostatná a skupinová práce
- individuální řešení zadaných úkolů
- laboratorní práce s vypracováním protokolu
- projekty na vybrané téma
- domácí úkoly
- vyhledávání informací v odborné literatuře a na internetu
- didaktické hry
- videozáznamy
- počítačové programy
- exkurze

Možné evaluační nástroje

- pozorování žáka
- analýza písemných prací – testy, protokoly, projekty
- praktické výstupy a práce v laboratoři
- autoevaluace žáka

Mezipředmětové vztahy v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- ***chemie:*** jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- ***matematika:*** výpočty fyzikálních úloh a jejich grafické znázorňování
- ***přírodopis:*** světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromag.signálů, srdce – kardiostimulátor, tlak – krevní oběh atd.
- ***zeměpis:*** magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava
- ***praktické činnosti:*** druhy materiálů, kreslení schémat, jednoduché stroje
- ***informatika:*** počítačové zpracování laboratorních prací, referátů
- ***hudební výchova:*** zdroje zvuku, ladička, akustika
- ***výtvarná výchova:*** estetická úroveň nákrešů pokusů a vlastních pozorování
- ***dějepis:*** radiouhlíková metoda, chronologie objevů
- ***tělesná výchova:*** měření fyzikálních veličin v různých sportech
- ***občanská výchova:*** významné objevy českých vědců z oblasti přírodních věd
- ***výchova ke zdraví:*** elektrické spotřebiče v domácnosti
- ***český jazyk:*** úroveň slovního vyjadřování a všech písemností
- ***cizí jazyky:*** jednotky fyzikálních veličin různých států, jména vědců
- ***OČMU:*** havárie s únikem nebezpečných látek, radiační havárie

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova - OSV

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.

Sociální rozvoj

OSV 8 Komunikace: informování (aktuality a referáty), vedení a vstup do dialogu.

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (vedení a organizování práce skupiny – práce ve skupinách).

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - VMEGS

VMEGS 2 Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa, Evropa a svět (zdůrazňujeme evropské a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výrobu a potřebu energie v globálním měřítku, objasňujeme žákům důsledky globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí zejména v dané lokalitě především v tematických celcích: Látka a těleso, Pohyb tělesa, Energie, Kapaliny a plyny, Vesmír).

Environmentální výchova - EV

EV 2 Základní podmínky života: voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity), ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší, klimatické změny, čistota ovzduší), půda (propojenost složek prostředí), energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky), přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů).

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje a její vlivy na prostředí), průmysl a životní prostředí (vlivy průmyslu na prostředí).

EV 4 Vztah člověka k prostředí: náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí), prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví).

Mediální výchova - MV

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství.

Klíčové kompetence a výchovně vzdělávací strategie pro jejich rozvoj

Kompetence k učení

- vedeme žáky k hledání souvislostí mezi získanými daty
- umožňujeme žákům pozorovat fyzikální jevy a experimentovat, analyzovat získané výsledky a vyvozovat závěry
- vedeme žáky k vyhledávání, třídění a zpracovávání potřebných informací
- dbáme na užívání odborné terminologie.

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme žákům takové úlohy a úkoly, které umožňují žákovi najít více postupů řešení
- rozvíjíme u žáků schopnosti objevovat a formulovat problém a hledat řešení
- vedeme žáky k experimentování, měření atd.
- podporujeme u žáků samostatnost a tvořivost

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- vedeme žáky k otevřenému vyjadřování a obhajování svých názorů, k logické argumentaci
- umožňujeme žákům komunikaci mezi sebou navzájem a vedeme je k respektování názorů druhých

Kompetence sociální a personální

- využíváme skupinového vyučování při řešení problémů a podporujeme vzájemnou pomoc a kooperaci mezi žáky
- navozujeme situace, které vedou posílení sebedůvěry i pocitu zodpovědnosti žáků

Kompetence občanské

- vedeme žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou a zachováním životního prostředí
- umožňujeme žákům poznávat možnosti využití i zneužití fyzikálních poznatků
- dbáme na dodržování pravidel slušného chování, zásad bezpečnosti práce a pravidel stanovených laboratorním řádem

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu a odpovědnému vztahu k práci
- vštěpujeme žákům základní pracovní návyky – organizace práce, navržení postupu a časového rozvržení práce
- vedeme žáky k zodpovědnosti za svěřené pracovní pomůcky
- vedeme žáky k dodržování a upevňování zásad bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

V rámci předmětu fyzika nabízíme žákům následující soutěže, exkurze a projekty:

- možné soutěže: Archimediáda, Astronomická olympiáda, Fyzikální olympiáda
- možné exkurze: např. PVE Dlouhé Stráně, Technické muzeum v Brně, hvězdárna v Prostějově, JE Dukovany

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: FYZIKA

Ročník: 6., hodinová dotace 1 h týdně

Výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje pojem látka a těleso, uvádí konkrétní příklady – rozeznává prakticky vlastnosti látek a těles – popíše rozdíl mezi pevnou, kapalnou a plynnou látkou – uvede příklady jevů dokazujících, že se částice neustále pohybují a vzájemně na sebe působí (např. difúze) – používá značky základních fyzikálních veličin a jejich jednotek – změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny – pracuje podle návodu – zpracuje jednoduchý protokol – dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce při fyzikálních dějích – předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty, uvede příklady z praxe – změří změnu teploty s časem a zaznamená ji 	<p>Látka a těleso Stavba látek</p> <ul style="list-style-type: none"> – tělesa a látky – vlastnosti pevných, plyných a kapalných látek – částicové složení látek, pohyb částic <p>Měření fyzikálních veličin</p> <ul style="list-style-type: none"> – měření délky – měření objemu – měření hmotnosti – měření času – měření teploty tělesa – značky a jednotky těchto fyzikálních veličin 	<p>OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium (měření fyzikálních veličin).</p> <p>OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (laboratorní práce).</p> <p>OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu (měření fyzikálních veličin).</p>

Výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – s porozuměním využívá vztah pro výpočet hustoty, pracuje s tabulkami – vyjádří neznámé fyzikální veličiny ze vzorce – použije vzorec při řešení úloh 	<p><i>Hustota</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – výpočet hustoty látky – výpočet hmotnosti pomocí hustoty – teplotní roztažnost 	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: FYZIKA

Ročník: 7., hodinová dotace 2 h týdně

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – rozhodne, zda je dané těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu – rozliší rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb, přímočarý a křivočarý – používá s porozuměním vztah pro rychlost rovnoměrného pohybu při řešení úloh – změří dráhu uraženou tělesem za odpovídající čas, sestrojí graf dráhy – určí průměrnou rychlost z dráhy uražené tělesem za určitý čas – změří sílu siloměrem – s porozuměním užívá vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa – určí výpočtem i graficky velikost a směr výslednice dvou sil – určí pokusně těžiště tělesa a pro praktické situace využívá fakt, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese – využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé 	<p>Pohyb tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> – klid a pohyb tělesa – trajektorie, dráha, druhy pohybů – rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb – rychlost a doba rovnoměrného pohybu – dráha rovnoměrného pohybu, grafy – průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu Síla a její měření <ul style="list-style-type: none"> – znázornění síly – gravitační síla, hmotnost tělesa – skládání sil, výslednice sil – rovnováha sil – těžiště tělesa, rovnovážná poloha tělesa Posuvné účinky síly, pohybové zákony <ul style="list-style-type: none"> – zákon setrvačnosti – účinky síly 	<p>OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium (síla a její měření, světelné jevy).</p> <p>OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (laboratorní práce).</p> <p>OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu.</p>

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<p>výsledné síly v jednoduchých situacích</p> <ul style="list-style-type: none"> – aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly, o rovnováze na páce a pevné kladce při řešení praktických problémů – určí v jednoduchých případech velikost a směr působící tlakové síly – užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy, na níž síla působí – změří třecí sílu – určí, na čem závisí třecí síla – navrhne způsob zvětšení nebo zmenšení třecí síly – využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů – vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním využívá vztah pro tento tlak k řešení problémů a úloh – objasní vznik vztlakové síly a určí její velikost a směr v konkrétní situaci – dokáže předpovědět, zda se těleso potopí v kapalině, bude se vznášet nebo bude plovat 	<ul style="list-style-type: none"> – zákon síly – zákon akce a reakce <i>Otáčivý účinek síly</i> <ul style="list-style-type: none"> – otáčivý účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy – moment síly – páka a její rovnovážná poloha – užití páky, kladky <i>Deformační účinky síly</i> <ul style="list-style-type: none"> – tlaková síla, tlak – tlak v praxi – tření, třecí síla – třecí síly v praxi <i>Mechanické vlastnosti kapalin</i> <ul style="list-style-type: none"> – účinky vnější síly na volnou hladinu, Pascalův zákon, užití – účinky gravitační síly na kapalinu, hydrostatický tlak, spojené nádoby – vztlaková síla, Archimédův zákon – potápění, plování a vznášení se těles v kapalině, hustoměry 	

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí vznik atmosférického tlaku – dokáže změřit atm.tlak a určí tlak plynu v uzavřené nádobě – objasní vznik vztlakové síly ve vzduchu a na příkladech ukáže její využití – správně používá pojem zdroj světla – vysvětlí rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích s využitím MFChT – využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře, objasní vznik stínu a zatmění – využívá zákona odrazu světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle – pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a dokáže uvést příklad jejich využití v praxi – rozhodne, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, rozliší pokusně spojku a rozptylku – objasní pokusně rozklad bílého světla optickým hranolem, vysvětlí vznik duhy 	<p><i>Mechanické vlastnosti plynů</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – atmosférický tlak – měření atmosférického tlaku, tlakoměry – změny atmosférického tlaku – vztlaková síla ve vzduchu, balony – tlak plynu v uzavřené nádobě, přetlak, podtlak, manometr <p><i>Světelné jevy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – světelné zdroje, rychlost světla – přímočaré šíření světla – měsíční fáze, zatmění Měsíce a Slunce – stín – odraz světla, zákon odrazu světla – zobrazení rovinným zrcadlem – zrcadla v praxi – lom světla – rozklad světla, spektrum – barva těles 	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: FYZIKA

Ročník: 8., hodinová dotace 2 h týdně

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – chápe pojem práce v souvislosti se silovým působením – umí uvést hlavní jednotku práce a energie, některé díly a násobky této jednotky – chápe souvislost mezi konáním práce a změnou polohové či kinetické energie – charakterizuje s porozuměním vztah mezi výkonem, prací a časem – dokáže určit velikost energie na základě hmotnosti a rychlosti tělesa – charakterizuje vnitřní energii tělesa jako polohovou a pohybovou energii částic – vysvětlí souvislost mezi teplotou tělesa a jeho vnitřní energií – charakterizuje teplo jako změnu vnitřní energie při tepelné výměně – rozpozná formy tepelné výměny v přírodě a v praktickém životě – osvojí si vzorec pro výpočet množství tepla – chápe pojem měrná tepelná kapacita jako materiálovou konstantu v souvislosti s množstvím odevzdaného či 	<p>Práce, výkon, energie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Práce při přemístění tělesa, jednotka práce – Výkon, jednotka – Práce vykonaná při zvedání tělesa – Výpočet práce z výkonu a času – Pohybová energie tělesa, polohová energie tělesa – Vzájemná přeměna energií <p>Vnitřní energie, teplo</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vnitřní energie tělesa, teplota – Změna vnitřní energie konáním práce – Změna vnitřní energie tepelnou výměnou – Teplo, jednotka tepla – Měrná tepelná kapacita, kalorimetr – Výpočet množství tepla, kalorimetrická rovnice – Zvětšení vnitřní energie při absorpci tepelného záření 	<p>OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problémů, učení a studium (<i>zvukové děje</i>).</p> <p>OSV 8 Komunikace: informování (<i>aktuality a referáty</i>), dialog.</p> <p>OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (<i>laboratorní práce</i>).</p> <p>OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu.</p> <p>VMEGS 2 Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa, Evropa a svět (<i>úspor y - tepelná izolace, globální oteplování Země, skleníkový efekt</i>).</p> <p>EV 3 Lidské aktivity a problémy</p>

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<p>přijatého tepla</p> <ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v MFCHT – charakterizuje a rozpozná základní skupenské přeměny – umí využít poznatků při objasňování dějů v přírodě a praktickém životě (meteorologické děje, anomálie vody, pasterizace, sterilizace) – orientuje se v MFCHT při hledání tepelných konstant – podle modelu popíše základní prvky motoru – objasní rozdíl mezi vznětovým a zážehovým motorem – spojuje pojmy elektrický náboj, částice s nábojem ve stavbě atomu, částice s nábojem ve stavbě látek, elementární náboj – chápe chování vodiče a nevodiče v elektrickém poli, rozliší pokusně vodič od izolantu – umí rozlišit elektrický proud jako jev a jako veličinu – umí popsat elektrické zdroje stejnosměrného napětí – sestaví elektrický obvod podle schématu a pomocí měřících přístrojů změří napětí i proud – vysloví Ohmův zákon a používá jej při výpočtech veličin U, I, R v úlohách – chápe závislost odporu vodiče na délce, průřezu a na materiálu ze kterého je vyroben 	<ul style="list-style-type: none"> – Využití energie slunečního záření <p>Změny skupenství látek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skupenství látek, změny – Tání a tuhnutí, skupenské teplo, anomálie vody – Vypařování, var, teplota varu a závislost na tlaku, skupenské teplo – Kondenzace látek <p>Tepelné motory</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pístové spalovací motory, využití <p>Elektrický náboj, elektrické pole</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektrický náboj, jednotka, – Elektrické pole, elektrická síla, siločára – Vodič a izolant v elektrickém , elektrostatická indukce <p>Vedení elektrického proudu v kovech</p> <ul style="list-style-type: none"> – Co víme o elektrickém proudu – Vznik elektrického proudu – Elektrický zdroj – Ohmův zákon – Elektrické napětí, jednotka, měření elektrického napětí – Elektrický proud, jednotka, měření elektrického napětí 	<p>životního prostředí (<i>tepelné motory, energie</i>).</p> <p>EV 4 Vztah člověka k prostředí: prostředí a zdraví (<i>tepelné motory, zvukové děje</i>).</p>

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – používá s porozuměním zákonitosti při zapojování rezistorů v elektrickém obvodu – dokáže použít reostat jako měnič proudu v obvodu, potenciometr jako měnič napětí – znalost vztahu pro výpočet elektrické práce a výkonu umí použít při řešení praktických úloh – dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními, objasní nebezpečí vzniku zkratu a popíše možnosti ochrany před zkratem – umí rozpoznat, co je zdrojem zvuku – chápe, že prostředí je podmínkou pro šíření zvuku – využívá s porozuměním poznatek vlivu prostředí, kterým se zvuk šíří na rychlost zvuku – chápe odraz zvuku jako odraz zvukového vzruchu od překážky, umí vysvětlit ozvěnu – charakterizuje výšku tónu – chápe hranice slyšitelnosti, rozlišuje mezi ultrazvukem a infrazvukem – rozumí pojmu hlasitost, má představu o hlasitosti různých zdrojů zvuku ze svého okolí – charakterizuje nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku, hluku na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> – Mechanismus vedení proudu, směr proudu, stejnosměrný proud – Rezistor, reostat, potenciometr – Elektrický odpor, závislost na vlastnostech a teplotě vodiče – Odpory spojené za sebou – Odpory spojené vedle sebe – Tepelné účinky elektrického proudu, spotřebiče, pojistka – Elektrická práce, elektrická energie – Elektrický příkon a výkon Zvukové děje – Vznik a vlastnosti zvuku – Šíření a rychlost zvuku, šíření prostředím – Odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku – Výška tónu, barva zvuku – Hlasitost, hluk, ochrana před hlukem, infrazvuk, ultrazvuk 	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: FYZIKA

Ročník: 9., hodinová dotace 2 h týdně

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem – popíše elektromagnet, relé, jistič, zvonek – dokáže popsat souvislost mezi změnou magnetického pole v okolí cívky a vznikem indukovaného proudu a napětí – objasní vznik střídavého proudu a chápe jeho vlastnosti – popíše funkci alternátoru, transformátoru a elektromotoru – popíše rozvodnou síť – popíše některé nepříznivé vlivy při výrobě elektrické energie v elektrárnách na životní prostředí – na základě pokusů popíše princip vedení proudu v kapalinách – rozlišuje pojmy elektroda, elektrolyt – rozumí podstatě pokovování 	<p><i>Elektromagnetické jevy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Co víme o magnetickém poli – Magnetické pole cívky, elektromagnet – Působení magnetického pole na cívku s proudem – Stejnoseměrný elektromotor – Elektromagnetická indukce – Indukované napětí a proud – Vznik střídavého proudu a napětí – Efektivní hodnoty, kmitočet – Jednofázový alternátor, dynamo – Trojfázový generátor, trojfázový proud – Elektromotor – Transformátor – Elektrárna, rozvodná síť, dopad na životní prostředí – Elektřina v domě a v ovzduší <i>Vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech a polovodičích</i> – Mechanismus vedení elektrického proudu v kapalinách – Elektrolyza a její využití – Mechanismus vedení elektrického proudu 	<p>OSV 1 Rozvoj schopnosti poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problémů, učení a studium (<i>elektromagnetické jevy</i>).</p> <p>OSV 8 Komunikace: informování (aktuality a referáty), vedení a vstup do dialogu (<i>vesmír</i>).</p> <p>OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (<i>laboratorní práce</i>).</p> <p>OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu.</p> <p>EV 2 Základní podmínky života: energie (<i>jaderná energie, vesmír</i>).</p> <p>EV 4 Vztah člověka k prostředí: náš životní styl (<i>elektřina, jaderná energie</i>).</p>

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – dokáže vysvětlit podstatu jiskrového výboje, elektrického oblouku a výboje ve zředěných plynech – chápe princip vzniku blesku a nebezpečí z toho plynoucí – rozlišuje mezi vodičem a polovodičem – pojmenuje termistor, fotorezistor – popíše polovodič N,P – popíše princip polovodičové diody a její použití – popíše postup první pomoci při úrazu elektrickým proudem – popíše elektromagnetickou vlnu (amplituda, perioda, frekvence) – vyjmenuje některé zdroje elmag. záření – vypočítá frekvenci ze zadané periody a naopak – vyjmenuje některé druhy zrcadel – popíše lom od kolmice a ke kolmici – nakreslí spojku, rozptylku a šíření vodorovných paprsků za těmito čočkami – vyjmenuje optické přístroje – popíše stavbu jednoduchého dalekohledu (mikroskopu) 	<p>v plynech</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektrický výboj, využití – Mechanismus vedení elektrického proudu v polovodičích – Termistor, fotorezistor – Nevlastní vodivost, polovodič typu P,N – Přechod PN, dioda <p><i>Bezpečnost při práci s elektrickým proudem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektrické spotřebiče – Ochrana před úrazem elektrickým proudem – První pomoc při úrazu elektrickým proudem <p><i>Elektromagnetické vlny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektromagnetické vlny a záření – Zdroje záření <p><i>Světelné jevy a jejich využití</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Zobrazení pomocí zrcadel – Lom světla – Čočky – Optické vlastnosti oka – Optické přístroje 	<p>MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství.</p>

Rozpracované výstupy v předmětu	Učivo	Přesahy a vazby: průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – dokáže popsat stavbu atomu, rozlišuje mezi pojmy nukleony, nuklidy, izotopy – chápe podstatu radioaktivních záření, jejich nebezpečnost a způsob ochrany před nimi – dokáže uvést příklady užití radionuklidů v různých oborech činnosti – vysvětlí, jak se štěpí jádro a popíše řetězovou reakci – popíše jak funguje jaderný reaktor – zná možná nebezpečí při jaderných reakcích a umí vysvětlit způsoby zajištění bezpečného chodu jaderné elektrárny a má znalosti o způsobech likvidace jaderného odpadu – umí podat přehled o všech tělesech ve Sluneční soustavě – objasní střídání dne a noci, ročních období, měsíční fáze – rozlišuje mezi planetou a hvězdou – vysvětlí pojem Galaxie – orientuje se v základních souhvězdích na obloze 	<p><i>Jádro atomu a jaderná energie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Stavba jádra, protony, neutrony, izotopy, nuklidy – Jaderné síly – Jaderná reakce – Radioaktivita, radioaktivní záření, ochrana – Uvolňování energie při štěpení, řetězová reakce – Jaderný reaktor, elektrárna – Termonukleární reakce – Radionuklidy, využití radionuklidů – Ochrana životního prostředí, jaderné zbraně <p><i>Vesmír</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Slunce, sluneční soustava – Země jako planeta, pohyby Země – Pohyb Měsíce a jeho důsledky – Planety – Hvězdy, orientace na obloze, galaxie, vznik vesmíru 	